

УДК 1:37]: 316.32

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.49.19>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ЛАНДШАФТУ УКРАЇНИ: ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА СТРАТЕГІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ

Сергій Терепищій

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики
вул. Пирогова, 9, 02000, м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-5506-0914>*

Стаття аналізує симбіоз міграційних векторів і освітнього ландшафту України в епоху пост-вторгнення 2022 року. Основоволожні концепції, що розкривають глибини освітнього ландшафту та медіа-реалій, формують мозаїку підходів Фрейре, Дженкінса, Кулдрі, Хеппа та інших теоретиків. Сутність рефлексії полягає у дослідженні, як міграційні потоки переплітаються із формуванням та розвитком освітнього простору на теренах України. Стаття вивчає інтеграційні вузли та стратегії оптимізації, розшифровує їх силу та розкриває грані можливостей та загроз в контексті внутрішніх трансформацій та військових дій. В сфері уваги – Україна, де проблема інтеграції внутрішньо переміщених осіб набуває нових вимірів в умовах нестабільності та війни.

Культурні та соціальні діалектики, мовні, етнічні, культурні і соціальні грані взаємоприйняття та взаєморозуміння стають каталізаторами інтеграційних процесів. Стаття стає полем для філософського діалогу, рефлексії та дискусії серед представників освіти, соціології, культурології та політології, пропонуючи глибокий аналіз та інноваційні перспективи для подальших наукових пошуків та практичної реалізації.

Дослідження постулює розуміння впливу міграції як динамічного елементу, що реформує освітню реальність в умовах геополітичних та соціокультурних турбуленцій. Міграційні процеси слугують трансформаторами соціокультурного діалогу, де зіткнення та злиття різноманітних ідентичностей стають ключовими для освітнього переосмислення. Рефлексивна природа аналізу акцентує на нотах трансдисциплінарності та постмодерністській деконструкції, відкриваючи нові горизонти для критичного осмислення та трансформації освітнього ландшафту в контексті міграційних реальностей.

В контексті постмодерністської філософії, де відносність та множинність інтерпретацій стають центральними, стаття виходить за межі традиційних освітніх дискурсів. Вона стимулює відкритий діалог та синтез знань, а її поліфонічна структура стає майданчиком для дискусії про новітні методологічні підходи та стратегії в освітньому дослідженні. Ця рефлексія є запрошенням до роздумів про значення, можливості та виклики, що виникають на перехресті міграційних процесів та освітнього розвитку в умовах військової нестабільності.

Ключові слова: постмодерністські виміри демократії, медіаграмотність, міграції, освітній діалог, інформаційний конфлікт, конструювання новин, критична рефлексія.

Вступ. Злагодження демократичних цінностей та медіаграмотності акцентує свій фокус на розробці міцних основ для сталого розвитку в глобалізованому світі, особливо в контексті сучасних геополітичних та соціокультурних турбуленцій. Освіта має покликання не лише ділитися знаннями, а й культивувати здатність до критичного мислення, аналізу та захисту демократичних цінностей у свідомості учнів та студентів. Медіаграмотність, у цьому ракурсі, перетворюється на фундаментальний інструмент для декодування

та інтерпретації медійних текстів, конструювання виважених поглядів та розвитку конструктивного діалогу.

В умовах України, яка прагне інтегрувати різноманітні культурні контексти та традиції сходу і заходу, потреба в гармонізації демократичних цінностей та медіаграмотності набуває виключної актуальності. У цьому контексті зміцнення громадянського суспільства та захист демократії від ворожих інформаційних впливів стають невід'ємним елементом національної безпеки.

Український контекст, визначений подіями 24 лютого 2022 року, приводить до посилення уваги до згармонізованого впровадження демократичних цінностей і медіаграмотності. В обстановці, коли країна стоїть перед викликами перемоги над підступним ворогом, майбутнього повоєнного відновлення та зміцнення демократичних принципів, захисту прав людини, здатність до критичного аналізу інформації та медіа та освітні стратегії стають фундаментом суспільства, заснованого на толерантності, взаємоповазі та демократичних цінностях.

Мета статті полягає у дослідженні шляхів включення демократичних цінностей та медіаграмотності в освітній контекст України з метою формування стратегій реагування на проблеми внутрішньої міграції і підтримки процесів соціальної інтеграції на національному рівні.

Методологія. Теоретичне підґрунтя нашого дослідження формує концепція «освітнього ландшафту». У передніх дослідженнях ми вихначили освітній ландшафт як філософську концепцію, що об'єднує просторові, соціоекономічні, політичні, культурні та антропологічні аспекти освіти, які перебувають у взаємодії та трансформуються в рамках конкретного регіону для збереження, передачі та формування знань [6, с. 89].

Цей концепт є корисним для злагодження демократичних цінностей та медіаграмотності, оскільки він розкриває способи, якими освіта може взаємодіяти з іншими сферами суспільного життя, культурними та економічними перетвореннями відповідного регіону, зокрема в умовах внутрішньої міграції. Орієнтація на освітній ландшафт дозволяє оцінювати вплив медіа на динаміку збереження, передачі та формування знань, і розкриває як медіа може впливати на демократичні та антидемократичні цінності в освітньому середовищі.

Аналіз освітнього ландшафту специфічного регіону може виявляти потенційні виклики та обмеження для злагодження демократичних цінностей та медіаграмотності, та може ідентифікувати можливі труднощі з доступом до освіти.

Для проведення дослідження були використані класичні теоретичні методи. Методи аналізу та синтезу були застосовані для детального дослідження атрибутів та елементів освітнього процесу, а також для синтезу інформації та побудови загальних висновків. Індуктивний та дедуктивний методи використовувались для конструювання та перевірки теоретичних позицій, базованих на специфічних спостереженнях та даних.

Історичний метод надає контекстуалізацію зазначених феноменів, дозволяючи виділити коеволюцію освітніх практик та демократичних теорій. Це сприяє ідентифікації основних трендів та закономірностей, які можуть впливати на сучасні підходи до медіаосвіти. Компаративний аналіз різних освітніх систем та демократичних концепцій виявляє збіги та відмінності, що є вирішальним для вибору оптимальних стратегій інтеграції.

Розробленість проблеми. Освітній ландшафт, як концепт філософії освіти, який ми запропонували у 2016 році, пропонує розуміння динаміки змін у сфері освіти через різноманітні контекстуальні фактори, такі як соціальні, економічні та культурні умови. Цей підхід дозволяє деталізовано аналізувати, як освіта та демократичні цінності інтегруються та адаптуються в різних регіональних умовах, що є важливим для розробки стратегій медіа-освіти в Україні.

У творі «Педагогіка пригноблених» (1970) Пауло Фрейре розкриває важливість критичної педагогіки і вказує на необхідність діалогу та рефлексії у навчальному процесі, що має прямий зв'язок з розумінням медіаграмотності у сучасному світі [10]. Згідно з Фрейре, освіченість та здатність до критичного аналізу суспільства є вирішальними для освіти, яка має на меті визволення.

Генрі Дженкінс (2009), працюючи над концепцією «учасницької культури», підкреслює важливість вивчення медіаосвіти у XXI столітті. Він досліджує, як можливості для інтерактивності та участі відкривають нові перспективи і виклики для освітнього процесу, зокрема в контексті розвитку критичного мислення та медіаграмотності в добу цифрових технологій [11].

Кулдрі та Хепп (2017) зосереджуються на тому, як медіа формує наше сприйняття реальності, вивчаючи взаємозв'язки між індивідом і медійними текстами з соціологічного погляду [9]. Їхні роботи допомагають зрозуміти механізми, за допомогою яких взаємодія з медіа впливає на створення та відтворення соціальних практик і знань, що важливо для вирошування демократичних цінностей в освітньому середовищі.

Амаргя Сін (1999), у своїй роботі «Розвиток як свобода», розглядає взаємозв'язок між демократією та свободою, аргументуючи, що справжній розвиток є неможливим без реалізації особистих та політичних свобод [12]. Погляди Сін висвітлюють важливість свободи вибору та доступу до знань та освіти як базових компонентів демократичного розвитку суспільства.

Синтез поглядів цих вчених відкриває перспективи для інтенсивного теоретичного дослідження медіаграмотності, демократичних цінностей і їх значення та ролі в сучасній освіті України. Особливо це стає актуальним у світлі викликів, пов'язаних із внутрішніми міграційними рухами та необхідністю знайти ефективні підходи до соціальної інтеграції.

Виклад основного матеріалу. У еру постмодернізму та глобалізаційної дійсності, медіа стають не тільки елементами впливу, а й ключовими архітекторами освітнього простору. Вони відіграють роль конструкторів демократичного дискурсу, формують глобальні діалоги та створюють безмежні можливості для культурного і ідеологічного синтезу.

Наприклад Netflix, як одна із найвпливовіших медіаплатформ сучасності, активно формує політичний порядок денний за допомогою своїх серіалів. Створюючи контент, що залучає мільйони глядачів по всьому світу, компанія надає можливість для висвітлення та обговорення важливих соціополітичних тем та питань. Серіали Netflix часто висвітлюють актуальні проблеми та виклики, такі як рівність прав, корупцію, політичні конфлікти та боротьбу за права людини, стимулюючи тим самим обговорення та рефлексію серед аудиторії. Політичний дискурс, що формується через ці серіали, може відображати, викликати та формувати громадську думку, надаючи глядачам не тільки розвагу, але й глибокий аналіз сучасних політичних реалій та ідеологій. Така стратегія підтримує в суспільстві діалоги про політичні цінності, норми та ідеї, що можуть впливати на формування політичної агенди та суспільного міркування. Netflix, через свої серіали, втілює роль медіаактора, який активно бере участь у формуванні політичного ландшафту та суспільних візій.

На цьому прикладі ми бачимо, що медіа в освітній екосистемі не лише розширюють горизонти знань і відкривають нові аспекти для взаємозбагачення, але й стають інструментами саморефлексії та аналізу. Вони дозволяють індивідам переосмислювати та інтегрувати цінності та норми різних культурних і соціальних контекстів, підтримуючи при цьому діалог та взаємну обізнаність. В цьому контексті, медіа сприяють створенню свідомого громадянства та культури демократії.

Медіа стають магістраллю, яка з'єднує різні соціокультурні контексти та ідентичності. Вони відіграють вітальну роль у процесі соціокультурної інтеграції, надаючи

платформу для обміну ідей, думок, і знань між різноманітними групами та спільнотами у глобальному масштабі. Відкритість та доступність медіа дозволяють зв'язати індивідів та колективи, які можуть бути ізольовані через географічні, соціальні або культурні обмеження, і допомагають їм брати участь в колективному навчанні та діалозі.

Така соціокультурна зв'язаність та обмін стають особливо важливими у контексті сучасних глобальних міграцій та культурних потоків. Медіа можуть служити засобом інтеграції різних культурних елементів у суспільний текстиль, підтримуючи формування нових форм співіснування та взаємодії, заснованих на взаємоповазі та розумінні.

Однак, розвиток медіаграмотності та критичного мислення є пріоритетними для забезпечення того, щоб медіа були використані як конструктивний інструмент, а не як механізм маніпуляції та пропаганди. Тільки так можна гарантувати, що медіа відіграють свою роль у позитивних змінах та розвитку суспільства [1, с. 83].

Отже, взаємозв'язок медіа та освітнього поля виявляється як багатогранний і багатовимірний процес, що включає в себе перетворення демократичних цінностей та соціокультурну інтеграцію. У світлі сучасних глобальних викликів та динаміки, рефлексія та аналіз ролі медіа в створенні освітнього ландшафту стають невід'ємними елементами сучасних філософських досліджень.

Медіа активно взаємодіють з освітнім сектором, висвітлюючи ключові аспекти, такі як внутрішні міграційні процеси, і створюючи платформу для формування демократичних цінностей, соціокультурної інтеграції та розвитку медіаграмотності.

По-перше, формування демократичних цінностей. Медіа є суттєвим елементом для трансляції і засвоєння демократичних принципів, при цьому стимулюючи відкритий обмін ідеями і критичне мислення. Наприклад, телепрограми та інтернет-ресурси можуть висвітлювати важливість свободи слова та права голосу, навчаючи аудиторію цінностей, пов'язаних з активною громадянською участю.

По-друге, соціокультурна інтеграція. Медіа, як засіб культурного обміну, забезпечують взаєморозуміння між різними культурами. Наприклад, мультимедійні платформи можуть транслювати програми, що демонструють культурне різноманіття, сприяючи адаптації та інтеграції мігрантів у новому соціокультурному середовищі.

По-третє, власне медіаграмотність. Бо медіаграмотність є ключовою для забезпечення свідомого сприйняття та критичного аналізу медіа-контенту. Навчальні програми та ресурси можуть надавати інструменти для аналізу та оцінювання інформації, допомагаючи громадянам розрізняти факти від дезінформації.

Зміни у структурі та динаміці освітнього сектора, викликані внутрішніми міграційними процесами після початку війни, змушують освітні установи пошукати нові підходи для адаптації до культурних та соціальних реалій. Так, освітні системи повинні розробляти стратегії, що враховують культурні та соціальні особливості мігрантів, щоб забезпечити їх успішну інтеграцію.

Ці аспекти виявляються в значущому впливі медіа на освітній ландшафт, надаючи методи передачі, адаптації та застосування знань у сучасному інформаційному суспільстві [2; 3].

Для забезпечення успішної інтеграції мігрантів в освітньому секторі, важливо створювати сприятливі умови для культурного діалогу та взаємного пізнання. Наприклад, школи можуть організувати культурні свята, де представники різних регіонів України демонструють свою культуру, традиції та звичаї [9; 12]. Це сприяє не тільки інтеграції, але й зміцнює міжкультурні зв'язки.

Медіа можуть служити мостом між культурами, підтримуючи розуміння та діалог. Наприклад, телепрограми або радіошоу, які розповідають про життя мігрантів, їхні

традиції та історії, можуть сприяти збільшенню медіаграмотності та поглибленню розуміння між різними культурами [11, с. 10–11].

Проте, коли мігранти переїжджають в місцевість із великою концентрацією населення, можливі проблеми з доступом до якісної освіти. Наприклад, у районах із великою кількістю мігрантів, школи можуть стикатися з нестачею ресурсів, таких як підручники на рідній мові мігрантів або викладачі, які володіють потрібною мовою [12, с. 24].

У контексті України, де мовні (російська та українська) та культурні (східна та західна Україна) різниці існують, освітні інституції повинні приділяти особливу увагу адаптації програм для забезпечення потреб мігрантів. Це може включати в себе створення спеціальних курсів мови для мігрантів або навчання вчителів методам роботи з учнями з різним культурним бекграундом.

В епоху цифровізації освітні інституції можуть використовувати технології для сприяння інтеграції та підтримки. Наприклад, онлайн платформи можуть надавати ресурси для вивчення мов або культурних особливостей, що полегшує процес адаптації мігрантів [8, с. 153].

Для розроблення ефективних методів інтеграції мігрантів, установи освіти повинні створювати умови для культурного обміну та взаємного розуміння [12, с. 15]. У контексті глобалізації та відкритості, акцент на культурній різноманітності є вирішальним для соціальної гармонії та інтеграції у сфері освіти.

Також, слід відзначити роль медіа у виробленні демократичних принципів та у процесах соціокультурної адаптації [13, с. 76]. Медіа можуть бути використані як засіб підвищення рівня медіаграмотності та забезпечення діалогу між культурами, сприяючи глибшому розумінню та взаємоповазі.

Необхідно розглянути вплив внутрішньої міграції на доступ та якість освітніх послуг, оскільки вона може викликати нерівність у доступі до освітніх ресурсів, зокрема у регіонах з високим рівнем міграції. Дослідження цих аспектів є ключовим для створення політик, які забезпечать рівноправний доступ до якісної освіти [12, с. 10].

Більше того, інтеграція мігрантів в освітні установи вимагає конкретних навчальних та виховних стратегій. Установи освіти повинні адаптуватися до викликів, таких як мовні та культурні різниці (українська та російська мови, східна та західна Україна), для забезпечення успішної інтеграції мігрантів [7, с. 140–141].

Тому в епоху цифрових технологій, значення технологій та медіа в навчанні посилюється. Інноваційні технології можуть бути використані для подолання перешкод та підтримки інклюзивності та гармонії в освітньому середовищі.

Продовжуючи аналіз, слід зосередити увагу на зв'язку між освітнім ландшафтом, медіаграмотністю, та демократичними цінностями у контексті міграцій. Фрейре підкреслив важливість критичного мислення у ситуаціях адаптації до нового культурного оточення.

В даному контексті, проведення наукового аналізу та вивчення освітніх стратегій і практик, спрямованих на інтеграцію мігрантів, є важливим для визначення оптимальних методів навчання та виховання, які відображають культурне та соціальне розмаїття. Таке дослідження може також виявити можливі перешкоди та виклики, які виникають у мігрантів під час інтеграційного процесу, і запропонувати методи для їх розв'язання.

Дослідження намічає теоретичний контур проблем взаємодії міграції і освітньої сфери, враховуючи формування демократичних цінностей та соціокультурної інтеграції. Його метою є не тільки висвітлення взаємозв'язків між освітніми та міграційними процесами, але і подання на широкий науковий та громадський обговорення трьох стратегій для реалізації ефективних змін.

Перша стратегія концентрується на важливості медіа як засобу формування демократичних принципів. Згідно із дослідженнями Мохонько (2023), вміння аналізувати та розуміти медіаконтент є вирішальним для розвитку медіаграмотності та демократичних цінностей в освітніх установах [4].

Друга стратегія обговорює необхідність вивчення індивідуальних освітніх потреб мігрантів і розробки інклюзивних педагогічних методик. Як підкреслив Коростіянець (1999), доступ до якісної освіти є критичним елементом для соціальної інтеграції та розвитку особистої свободи [3].

Третя стратегія фокусується на аналізі культурної та соціальної адаптації мігрантів у новому освітньому оточенні. Теорії Фрейре акцентують на значимості культурного діалогу та взаємного розуміння у навчальному процесі [10].

В контексті постмодернізму, медіа перетворюється на засіб не лише комунікації, а й конструювання свідомості, формування реальності та деконструкції структур влади. Так, медіа може служити інструментарієм для підвищення медіаграмотності та свідомості, що сприяє розвитку критичного мислення та громадської активності [5]. Втім, обмеження доступу та маніпуляції інформацією можуть породжувати дискурсивні колізії та трансформації. Отже, аналіз взаємовідносин між медіа, демократією та освітнім простором є імперативом.

Відповідно до постмодерністського світогляду, диверсифікація та інклюзивність в освітньому середовищі є вирішальними для формування ідентичностей та соціокультурної інтеграції. Цей метод орієнтований на адаптацію педагогічних методик до індивідуальних потреб мігрантів, гарантуючи еквівалентність доступу до освітніх ресурсів. Однак, структурні бар'єри та обмеженість ресурсів ставлять під загрозу реалізацію інклюзивності. У контексті постмодернізму, інклюзивність перетворюється на механізм деконструкції традиційних педагогічних парадигм.

Враховуючи міжкультурний діалог і соціальну згуртованість з постмодерністської позиції, можна побачити їх роль у конструюванні реальності та формуванні культурних ідентичностей. Адаптація мігрантів в новому освітньому середовищі може сприяти взаємоприйняттю та взаєморозумінню, зменшуючи конфлікти та бар'єри. Незважаючи на це, культурні конфлікти та ксенофобія можуть становити препони для взаєморозуміння та адаптації.

Загалом, вивчення цих стратегій через призму постмодернізму вказує на необхідність глибокого аналізу та переосмислення освітніх структур та практик для інтеграції

Таблиця 1

Переваги та можливі недоліки різних стратегій

№	Стратегія	Переваги	Недоліки
1	Використання медіа для формування демократичних цінностей	– Розвиток медіаграмотності – Посилення критичного мислення	– Потреба в якісних ресурсах – Можливість дезінформації
2	Вивчення індивідуальних освітніх потреб мігрантів і розробка інклюзивних педагогічних методик	– Індивідуальний підхід до кожного учня – Сприяє інтеграції	– Затратний за ресурсами – Може вимагати додаткової підготовки вчителів
3	Аналіз культурної та соціальної адаптації мігрантів	– Сприяє взаєморозумінню культур – Підтримує соціальну інтеграцію	– Можливість культурних конфліктів – Не завжди відповідає освітнім стандартам

мігрантів. Постмодерністська інтерпретація освітніх стратегій відкриває нові перспективи для досліджень і реалізації концепцій інклюзивності, міжкультурної взаємодії та демократичної участі.

Висновки. В кожній стратегії існують унікальні можливості, обмеження та виклики, які визначають їхню ефективність в різних контекстах. Постмодерністський підхід акцентує на глибокому аналізі та критичному переосмисленні різних концепцій, структур та практик, які впливають на формування освітнього середовища. Це дозволяє краще розуміти інтеракції та зв'язки між різними елементами освітнього процесу та їх вплив на розвиток індивіду.

Інтеграція мігрантів в освітній простір представляє собою складний багатогранний процес. Він вимагає розвитку інноваційних рішень та здатності освітніх систем адаптуватися до варіативності обставин. Медіа, інклюзивність та культурна адаптація виявляються ключовими компонентами, які сприяють формуванню демократичних цінностей та соціокультурної інтеграції.

Здійснювати подальші дослідження в області інтеграції мігрантів у освітній простір є важливим, з акцентом на створенні нових стратегій та методів, що враховують особливості різних міграційних груп та динаміку змін в сучасному світі. Аналіз конкретних контекстів, потреб мігрантів та розробка культурно-чутливих підходів є необхідними для забезпечення ефективності інтеграційних процесів.

Україна, що стоїть перед серйозними геополітичними викликами та високим рівнем соціокультурної різноманітності, має особливо складне завдання інтеграції мігрантів у свій освітній простір. Це вимагає не лише адаптації мігрантів, але і взаємного прийняття та розуміння між різними культурними, соціальними та регіональними групами. Ефективні стратегії та підходи повинні враховувати унікальність українського суспільства, його історію, традиції та цінності, щоб забезпечити гармонійну інтеграцію.

Освіта відіграє вирішальну роль як засіб досягнення соціальної солідарності та опору проти зовнішніх та внутрішніх викликів. В контексті культурної та соціальної інтеграції, важливо розробляти та впроваджувати освітні ініціативи, які підкреслюють важливість розуміння та поваги до різноманітності культур та цінностей, що, в свою чергу, буде сприяти створенню міцного, згуртованого та гармонійного суспільства.

Список використаної літератури

1. Андрущенко Т.В. Футурологічне бачення перспектив політичного та культурного розвитку людства (на прикладі концепції «Футурошоку» Елвіна Тоффлера). *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди «Філософія»*, 2019, № 1 (47), С. 82–89.
2. Заїчко В.В. Ідентичність та демократичні цінності в контексті концепції відкритої освіти. *Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди*. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова. 2023, С. 20–22.
3. Коростіянець Т.П. До постановки проблеми індивідуальних освітніх траєкторій. *Інноваційна педагогіка: зб. наукових праць Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. Одеса, 2029, Випуск 19. С. 9–13.
4. Мохонько В.А. Демократія та медіаграмотність в школах: дослідження World Values Survey. *Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди: матеріали доповідей та виступів учасників Міжуніверситетського круглого столу*, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 10 квітня 2023 року. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 9–11.
5. Сабат Н. Адаптація дітей мігрантів до нового соціокультурного простору: педагогічна допомога і підтримка. *Освітній простір України*, 2017, № 9. С. 144–151.

6. Терепищій С. О. *Сучасні освітні ландшафти*, К, 2016, «Фенікс», 309 с.
7. Терепищій С. О. Тенденції розвитку освітніх ландшафтів в епоху індустріального суспільства. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди «Філософія»*, 2019, 2 (45), С. 139–150.
8. Яковлев О. В. Діалог культур як чинник розвитку національного культурно-мистецького простору. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Мистецтвознавство, 2018, № 1. С. 152–156.
9. Couldry, N., & Hepp, A. *The Mediated Construction of Reality*. Cambridge, 2017, Polity Press.
10. Freire, P. *Pedagogy of the Oppressed*. New York, 1970, Continuum.
11. Jenkins, H. *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*. Cambridge, MA, 2009, The MIT Press.
12. Sen, A. *Development as Freedom*. Oxford, 2009, Oxford University Press.
13. Svyrydenko D., Terepyshchyi S. Media Literacy and Social Responsibility of Educators in the Conditions of Information War: The Problem Statement. *Studia Warmińskie*, 2020, T. 57. Pp. 75–83.

TRANSFORMATION OF THE EDUCATIONAL LANDSCAPE OF UKRAINE: THE IMPACT OF MIGRATION PROCESSES AND INTEGRATION STRATEGIES AFTER FEBRUARY 24, 2022

Serhii Terepyshchyi

*Ukrainian State Drahomanov University,
Department of Social Philosophy, Philosophy of Education
and Educational Policy*

*Pyrohova str., 9, 02000, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-5506-0914>*

The article analyzes the symbiosis of migration vectors and the educational landscape of Ukraine in the post-invasion era of 2022. The fundamental concepts revealing the depths of the educational landscape and media realities form a mosaic of the approaches of Freire, Jenkins, Couldry, Hepp, and other theorists. The essence of the reflection is to study how migration flows are intertwined with the formation and development of the educational space in the territory of Ukraine. The article studies integration nodes and optimization strategies, deciphers their power, and reveals the facets of opportunities and threats in the context of internal transformations and military operations. In the sphere of attention is Ukraine, where the problem of integration of internally displaced persons takes on new dimensions in the conditions of instability and war.

Cultural and social dialectics, linguistic, ethnic, cultural and social aspects of mutual acceptance and understanding become catalysts of integration processes. The article becomes a field for philosophical dialogue, reflection, and discussion among representatives of education, sociology, cultural studies, and political science, offering deep analysis and innovative perspectives for further scientific research and practical implementation.

The study postulates an understanding of the impact of migration as a dynamic element that reforms the educational reality in geopolitical and sociocultural turbulence conditions. Migration processes transform sociocultural dialogue, where the collision and fusion of various identities become critical to educational rethinking. The reflective nature of the analysis emphasizes transdisciplinarity and postmodern deconstruction, opening new horizons for critical understanding and transformation of the educational landscape in the context of migration realities.

In the context of postmodern philosophy, where relativity and multiplicity of interpretations become central, the article goes beyond traditional educational discourses. It stimulates open dialogue and synthesis

of knowledge, and its polyphonic structure becomes a platform for discussing the latest methodological approaches and strategies in educational research. This reflection is an invitation to reflect on the meaning, opportunities, and challenges that arise at the intersection of migration processes and educational development in the context of military instability.

Key words: postmodern dimensions of democracy, media literacy, migration, educational dialogue, informational conflict, construction of news, critical reflection.